

ДО ПИТАННЯ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

© Клімковський М.І., Демська О.Б., 2011

Традиційне розуміння ефективності, що ґрунтується на базових показниках матеріального виробництва, скеровує її аналіз без урахування ролі надзвичайно важливих, динамічних і творчих аспектів людського фактора.

Розглядаючи проблему підвищення ефективності, ми повинні розуміти, що найбільш потужними ресурсами у цьому напрямі є якісні зрушення у виробництві та споживанні, у способі життя в цілому та розвитку творчого потенціалу самої людини.

Кардинальна залежність ефективності від реальної системи потреб суспільства є найважливішим аспектом підвищення ролі людського фактора для сучасного розуміння суспільної ефективності.

При розгляді суспільної потреби як сукупної потреби усіх виробників та споживачів слід ураховувати економічні протиріччя, що зумовлені нерівномірністю розвитку економічних процесів у всіх ланках відтворення, включаючи технологічні, соціальні, духовні і т.п. Нерівномірність розвитку міститься у самій природі людини і у характері її взаємовідносин із навколишнім світом, у сутності самих людських відносин.

При проведенні аналізу ефективності до уваги слід брати і наявні суспільні збитки. Наприклад, слід ураховувати соціальні збитки від низької якості освіти, неналежного рівня духовного і фізичного розвитку, які можна покращити системою різноманітних заходів. При такому підході соціальна ефективність розглядається нарівні із економічною.

Єдиний підхід до трактування економічної і соціальної ефективності показує необхідність значної активізації соціальної сфери, продуктами якої є здоров'я, освіта, культурні та моральні цінності і т.п. Тому слід розуміти, що оцінка соціальної ефективності є важливим аспектом соціальної переорієнтації виробництва.

При цьому слід брати до уваги, що діяльність у сфері послуг не у повному обсязі відображується у системі традиційних показників ефективності, і є логічним, що для оцінки інтелектуальної і творчої праці потрібні нові економічні критерії.

При сучасних масштабах і темпах інформаційного простору працівники культури і мистецтва – письменники, артисти, музиканти, художники, журналісти, отримують зі своєю продукцією доступ до величезної кількості споживачів, мають надзвичайно високу продуктивність, якщо навіть взяти до уваги всі сукупні витрати. Це відноситься також до представників інтелектуальної сфери – учених, працівників освіти, менеджерів.

При такому підході важливе значення має належний моніторинг потреб і споживчого ефекту, їх оцінка, і на цій основі визначення соціально-економічних цілей як для господарства у цілому, так і для окремої його ланки.

Розроблені таким чином критерії можуть бути практичними орієнтирами для діяльності на ринку праці різноманітних груп зайнятих з метою якнайкращого використання потенціалу людського фактора.